

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

УДК 351.855

Мартишко А. Ю., к.ю.н., доцент кафедри
вогневої та спеціальної фізичної підготовки
ННІ підготовки фахівців для підрозділів
слідства та кримінальної міліції НАВС

Взаємодія органів внутрішніх справ з іншими правоохоронними органами у підтриманні громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів

Висвітлено питання оптимізації організації взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами у сфері підтримання громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів. Розглянуто основні принципи, форми взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами та здійснено їх характеристику.

Ключові слова: взаємодія, органи внутрішніх справ; правоохоронні органи; громадський порядок; громадська безпека; принципи; форми; футбольні матчі.

Освещены вопросы оптимизации организации взаимодействия органов внутренних дел с другими правоохранительными органами в области поддержания общественного порядка и общественной безопасности во время проведения футбольных матчей. Рассмотрены основные принципы, формы взаимодействия ОВД с другими правоохранительными органами и осуществлен их характеристику.

Ключевые слова: взаимодействие; органы внутренних дел; правоохранительные органы; общественный порядок; общественная безопасность; принципы; формы; футбольные матчи.

Questions of optimization of interaction ATS with other law enforcement agencies in the field of the maintenance of public order and public safety during football matches. Describes the main principles, forms of interaction of ATS with other law enforcement agencies and implemented their characteristics.

Key words: interaction; internal Affairs bodies; law enforcement bodies; public order; public security; principles; forms; football matches.

Актуальність теми. Найважливішою умовою ефективності діяльності підтриманні громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів є організація взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами, які беруть участь у забезпеченні вищезазначених заходах. Взаємодія передбачає узгодження, цілей і об'єднання зусиль ОВС з іншими правоохоронними органами для спільного виконання завдань у сфері громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів.

Актуальність взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами зростає у зв'язку зі створенням нового правоохоронного органу – Національної гвардії України, що є військовим формуванням з правоохоронними функціями, який входить до системи Міністерства внутрішніх справ МВС України, до якого автоматично зараховані під-

розділи внутрішніх військ і загони спецпризначення. Дослідження практики доводять, що завдяки організованій і виваженій взаємодії поліпшуються результати у підтриманні громадського порядку та громадської безпеки.

Стан наукового дослідження. Питанню підтримання громадського порядку та громадської безпеки під час проведення масових заходів присвячено досить багато уваги, зокрема в працях: В. Б. Авер'янова, Д. М. Бахраха, І. І. Веремеснка, І. П. Голосніченка, О. С. Доценка, К. К. Єрмаков, В. Г. Зубарькова, М. В. Калашника, О. М. Ключова, Л. В. Ковалю, І. М. Копотуна, М. В. Лошицького, Н. М. Марченка, Н. П. Матюхіної, Р. С. Мельника, Ю. С. Небеського, А. В. Павелки, А. В. Сербогіна, О. Ю. Синявської, А. Г. Сачава, О. І. Ульянова, В. Г. Фатхутдінова, В. В. Чернея та ін.

Однак, питання взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами у підтриманні громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів не втрачає актуальності й потребує постійної уваги з боку науковців і практиків.

Тому **мета статті** – є визначити основні напрямки оптимізації організації взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами під час проведення футбольних матчів та здійснити їх характеристику, розглянути основні принципи, форми взаємодії.

Виклад основного матеріалу. Для успішного підтримання охорони громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів є створення передумов для вибору правильних шляхів діяльності ОВС, які задіяні на відповідний захід, а також скорегувати форми і методи їх взаємодії відповідно до особливостей спортивного заходу, прорахувати співвідношення кількості працівників ОВС до інших служб, яких потрібно залучити до несення служби, продумати і скоординувати дії працівників ОВС та інших правоохоронних органів.

Перелік правоохоронних органів зазначено у ч. 1 ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII, [1], згідно з яким до правоохоронних органів належать – органи прокуратури, органи внутрішніх справ, органи Служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи й установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.

Підтримання громадського порядку та громадської безпеки для цих органів є одним із головних завдань, яке здійснюється тільки у встановленому законом порядку. Законодавець чітко визначив структуру кожного органу, його завдання, функції, повноваження, окремо зазначивши спеціальний предмет діяльності деяких правоохоронних органів.

Так, діяльність ОВС регулюється Законом України «Про міліцію» від 20 грудня 1990 р. № 565-XII [2], Національну гвардію України - Законом України «Про Національну гвардію України» від 13 березня 2014 р. № 876-VII [3], Служба безпеки України - Законом України «Про Службу безпеки України» від 25 березня 1992 р. № 2229-XII [4], Управління державної охорони України - Законом України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» від 04 березня 1998 р. № 160/98-ВР [5], Законом України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р. № 3723-XII [6], органи охорони державного кордону – Законом України «Про Державний кордон України» від 04 листопада 1991 р. № 1777-XII [7], Державна служба України з надзвичайних ситуацій - «Положенням про Державну службу України з надзвичайних ситуацій» затверджена Указом Президента України від 16 січня 2013 р. № 20/2013 «Про Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій [8] та ін.

Останні події, які відбулися в м. Одеса 2 травня 2014 р. вході масових безпорядків, у яких брали участь вболівальники футбольного клубу, «Чорноморець» та «Металіст», а також інші особи внаслідок чого загинули люди [9], свідчать про необхідність забезпечення взаємодії не тільки підрозділів охорони громадської безпеки, а й підрозділів оперативно-розшукової діяльності, які визначені у Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII [10].

Взаємодія ОВС з іншими правоохоронними органами здійснюється на основі загальних принципів державного управління, наприклад А. Г. Сачава виділяє три основні принципи взаємодії, а саме: законність, самостійність і розмежування компетенції.

Законність — принцип принципів, що є складовою частиною найбільш загальних конституційних положень, які мають визначальне значення для діяльності всіх органів держави.

Діяльність суб'єктів взаємодії має ґрунтуватися на точному та неухильному дотриманні законодавства, регламентуючого як організацію взаємодії, так і компетенцію, форми й методи функціонування взаємодіючих організацій.

Другим принципом взаємодії є самостійність. Суть полягає в тому, що суб'єкти взаємодії не перебувають в адміністративному взаємопідпорядкуванні й виконують свої завдання з допомогою індивідуальних методів і засобів, причому кожний з них самостійний та незалежний від іншого.

У процесі здійснення взаємодії слід дотримуватися розмежування компетенції. Це значить, що суб'єкт взаємодії не повинен здійснювати невластиві йому функції, тим самим усувається не лише дублювання дій, а й підвищується ефективність спільної діяльності [11].

Ці принципи взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами у сфері підтримання громадського порядку та громадської безпеки закріплено у нормативних актах, що регулюють діяльність ОВС.

Розглядаючи форми взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами слід зазначити, що поняття «форма» досить часто знаходить своє тлумачення в теорії державного управління. Так, І. В. Озерський вважає, що форма взаємодії передбачає структуру заходів, час і тривалість їх проведення, методи і специфіку взаємодії суб'єкта та об'єкта діяльності. Форма взаємодії виражає конкретні одноразові дії суб'єктів взаємодії організаційно-правового порядку [12].

Найбільш типовий підхід до визначення взаємодії використовує К. К. Єрмаков: «...взаємодія в органах внутрішніх справ — це заснована на законах та підзаконних актах, узгоджена за метою, місцем та часом діяльність різних ланок системи органів внутрішніх справ щодо охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю» [13, с. 4].

До основних форм взаємодії ОВС з іншими правоохоронними органами належать: спільне вивчення стану злочинності та інших правопорушень на території обслуговування і практики боротьби з ними; розроблення та реалізація спільних заходів для попередження кримінальних та інших правопорушень; спільні перевірки окремих питань щодо стану боротьби зі злочинністю на окремих об'єктах; спільні виїзди до населених пунктів, навчальних закладів, підприємств і в організації для надання допомоги з попередження злочинів й інших правопорушень; спільні заходи щодо обміну досвідом попереджувальної діяльності та підвищення рівня кваліфікації співробітників правоохоронних органів; спільне обговорення підсумків роботи та результатів виконання заходів до попередження правопорушень (міжвідомчі наради);

обмін інформацією, що становить взаємний інтереси [13 с. 35].

Згідно зі ст. 13 Закону України «Про Національну гвардію України» від 13 березня 2014 р. № 876-VII [3], на військовослужбовці Національної гвардії України для виконання покладених на них завдань з охорони громадського порядку та громадської безпеки поширюються, права та обов'язки які передбачені Законом України «Про міліцію» від 20 грудня 1990 р. № 565-XII [2].

Їм належить провідна роль в організації та підтриманні громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів. Цей підрозділ призначений для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки [3].

Основними завданнями Національної гвардії України є участь у забезпеченні громадської безпеки та охороні громадського порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян [3]. Враховуючи те, що спортивні заходи (футбольні матчі) – це один із видів масових заходів, то Національна гвардія України під час проведення футбольних матчів здійснює припинення правопорушень, які виникають під час проведення футбольних матчів, у разі необхідності в секторах, при цьому під час перерв між таймами і після закінчення матчу; недопущення виходу глядачів на футбольне поле чи бігову доріжку під час проведення футбольного матчу та під час перерв між таймами; забезпечення безпеки, безперешкодного руху по обидві сторони входу суддів і футболістів команд, що зустрічаються до початку матчу; перешкоджання виходу на футбольне поле тварин; допомагають працівникам міліції в евакуації глядачів зі стадіону.

Для ефективного виконання поставлених завдань Національна гвардія України повинна знати основи міжкультурної комунікації, психології поведінки особистості в натовпі, методів психологічного впливу на громадян (глядачів) для попередження та припинення порушень громадського порядку та громадської безпеки. У середньому їх чисельність має становити 17,3 % за звичайним варіантом несення служби та 21 % – за посиленням, від загальної кількості залученого особового складу зі структурних підрозділів МВС України.

Відповідно до ст. 16 Закону України «Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів» від 08 липня 2011 р. № 3673-VI із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 16 травня 2013 р. № 245-VII [14] для взаємодії сил і засобів, що залучаються для забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольного матчу, утворюється координаційний штаб у складі представників організатора, органів внутрішніх справ (Служби безпеки України, Управління державної охорони України, якщо заплановано участь осіб, щодо яких здійснюється державна охорона), підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій, органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки, служби безпеки спортивної споруди (футбольного клубу), оператора спортивної споруди, місцевої державної адміністрації, органу місцевого самоврядування, органу охорони здоров'я, інших осіб.

Відповідно до п. 7 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації робіт із забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів» від 25 квітня 2012 р. № 341, [15] члени координаційного штабу мають бути забезпечені засобами зв'язку і спосте-

реження для своєчасного реагування на непередбачувану ситуацію. Також відповідно до п. 8 цієї Постанови оператор спортивної споруди та/або відповідний футбольний клуб створюють службу безпеки спортивної споруди (футбольного клубу), яка відповідає за здійснення заходів безпеки під час проведення футбольного матчу, та визначають відповідальну за здійснення таких заходів особу (керівник служби безпеки), на яку покладаються функції із загального керівництва обслуговуючим персоналом. Керівник служби безпеки безпосередньо взаємодіє з керівниками ОВС, територіальних органів та підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

На нашу думку, для поліпшення взаємодії між працівниками головних управлінь, управлінь МВС, областях, м. Києві, на залізничному транспорті та навчальними закладами МВС України слід приділяти увагу таким формам і методам роботи, як: проведення спільних нарад, науково-практичних конференцій, семінарів, командно-штабних навчань, тренувань, а також продовжувати підготовку особового складу ОВС і курсантів навчальних закладів системи МВС України до виконання завдань в умовах забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів.

Розстановка взаємодіючих сил здійснюється на місцях, звідки можна добре спостерігати за поведінкою глядачів. Так, ефективність використання сил і засобів ОВС багато в чому залежить від правильної і науково обґрунтованої їх розстановки. Саме ця обставина є визначальною умовою успішності виконання завдань у сфері підтримання громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів.

Висновок. Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що тільки правильне розуміння всіма ланками управління й особовим складом взаємодіючих сторін завдань, чітко продумані скоординовані дії ОВС з іншими правоохоронними органами які несуть відповідальність за підтримання громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів у межах своєї компетенції, які передбачені чинним законодавством, а також об'єднання й узгодження умов їх діяльності дасть змогу виконати комплекс необхідних завдань для підтримання вище зазначеної сфери, дотримуючись при цьому основних принципів, форм взаємодії. Крім того, надасть можливість раціонально розподілити сили і засоби у сфері підтримання громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : [Електронний ресурс]. – Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про міліцію : [Електронний ресурс]. – Закон України від 20 грудня 1990 р. № 565-XII Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Про Національну гвардію України : [Електронний ресурс]. – Закон України від 13 березня 2014 р. № 876-VII Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Про службу безпеки України : [Електронний ресурс]. – Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб : [Електронний ресурс]. – Закон України від 04 березня 1998 р. № 160/98-ВР Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Про державну службу : [Електронний ресурс]. – Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3723-XII Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Про державний кордон України» : [Електронний ресурс]. – Закон України від 04 листопада 1991 р. № 1777-XII Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Про Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій : [Електронний ресурс]. – Указ Президента України від 16 січня 2013 № 20/2013 Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

9. В Одесі продовжуються сутички :[Електронний ресурс] Режим доступу : <http://portal.lviv.ua/news>
10. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 січня 1992 р. № 2135-XII [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Сачаво А. Г. Адміністративно-правові основи діяльності приватних охоронних структур та їх взаємодія з ОВС України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Сачаво Андрій Григорович. - К, 2004. - 163 с.
12. Озерський І. В. Взаємодія органів слідства та дізнання у боротьбі з організованою злочинністю // Економічні злочини: попередження і боротьба з ними: Міжвідомчий наук. зб. / За ред.. А.І. Комарової, М.О. Потебенька, В.П. Пустовойтенка та ін. - К., 2001. - Том 25.
13. Ермаков К. К. Взаимодействие и координация в органах внутренних дел: [лекция] / Ермаков К. К. - М. : Академия МВД СССР, 1971. -24 с.
14. Про особливості забезпечення громадського порядку та громадської безпеки у зв'язку з підготовкою та проведенням футбольних матчів : [Електронний ресурс]. - Закон України від 08 липня 2011 р. № 3673-VI http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T130245.html Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
15. Про затвердження Порядку організації робіт із забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час проведення футбольних матчів : [Електронний ресурс]. - Постанова Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. № 341 Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

УДК 35.086.2 : 351.745.5

Цюприк Н. О., с.н.с. відділу забезпечення навчального процесу ННІ підготовки фахівців для підрозділів слідства та кримінальної міліції НАВС

Принципи та підстави адміністративної відповідальності працівників органів внутрішніх справ

На підставі аналізу поглядів вчених щодо розуміння поняття підстав та принципів адміністративної відповідальності працівників органів внутрішніх справ автором зроблено спробу встановити специфіку їх категоріального розуміння та охарактеризувати ознаки.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, працівники ОВС, адміністративне правопорушення, адміністративний проступок, підстави, принципи.

На основании анализа взглядов ученых к пониманию определения оснований и принципов административной ответственности работников органов внутренних дел автором сделана попытка определить специфику их категориального понимания и охарактеризовать признаки.

Ключевые слова: административная ответственность, работники ОВД, административное правонарушение, административный проступок, основания, принципы.

Based on the analysis of the views of scientists to understand the definition of the bases and principles of the administrative responsibility of the organs of internal affairs by the author attempted to determine the specificity of their understanding of the categorical and to describe the symptoms.

Keywords: administrative responsibility, employees of the Interior, an administrative offense, an administrative offense, the grounds and principles.

Актуальність теми. Створення незалежної країни, прийняття Конституції України, затвердження концепцій адміністративної реформи та реформи адміністративного права,